

6.9.59
IGLESIA SAN JOSE
CABILDO - F. G. Roca

Dr. Em. L. Vicens i Vives
Barcelona.

Respectable professor i, ja que m'ho permet, amic:
La seva lletra del 14 de juliol fou per mi afalagadora.
Prò més que això fou com un retrobament per
mi mateix. Isolat en un país que desconeix i no
pot comprendre el sofriment de la nostra pàtria
he mantingut de lluny, i potser en conjunt, sense
conèixer la major part dels fets, l'afecte i la
preocupació pel meu poble. Tenia el perill de
creure'm un il·lús. La seva paraula em fou
doncs de gran consol.

He llegit el volum dedicat al regle XIX. En ell he
après quelcom que ignorava, apart de les coses
petites; que Catalunya pràcticament es regia
per si mateixa gran part del regle XIX; i que
nostres finances estan involucrades amb les
d'Espanya, però que no en reporten profit, ans
quan en volen obtenir tenen d'anar a altres
mercats. Per tots aquells que neguen el dret a
la llibertat per un tros de pa "segur", aquesta
comprovació pot ser molt desil·lusionant.

Creo un error haver-nos resclòs a una economia
subsidiària d'Espanya. I quan l'any 1955 al
pla d'Urgell vegí que es feia obligatòria una
classe de cultiu i s'en prohibia d'altres, que es
trencava el tradicional pa, vi i oli de la sega-
ra i Urgell obeïnt a ordres de Madrid, com-
prenia com per part de Castella la destrucció
del antic regne català es portada a fora.

Espro el seu assaig sobre el redreçament que
em promet.

Ancora em permetré recordar l'expressió del Dr.
Torres i Bages, de que l'única institució que pot
reunir els catalans per la seva gesta és l'Església.
Fa regles és catalana. Ni la reialesa, ni les masies,
ni la Nova Planta, ni els partits, ni sindicats,
han estat duraders com l'Església a la nostra
terra. Si hi ha una roca viva a cada poble i
a quasi cada casa de les ciutats, són les Eglè-
sies i la vida que s'hi desenvolupa silenciosa
però efectiva. Més que un Gaspar de Remisa o
un Borri de Girell, Catalunya l'han feta
els homes de l'Església. No sé fins a quin punt
es pot admetre el seu judici de que manca infor-
mació verídica. Em plauria suggerir-li que si
així com ha posat un grup d'estudiosos a
la recerca de coses tan difícils, de valorar com

el preu del blat al regle XIV
o el salari dels obrers dels

talers de Barcelona el 1840, porí també un grup dels seus deixebles a l'estudi de lo que han fet els templers, els mercedaris, dominics, etc i la unió de congregacions religioses sorgides el regle passat que catalanes d'origen han perdut el nom de catalanes per ésser diluïdes en un castellanisme absurd, i únic en l'origen de ordres religiosos. I que avui es reparteixen a peu quasi del món. Exemple: Sagrada Família d'Hogell. Cor de Maria Cloetians, Mc. Vedruna, dels desamparats, etc.

Li prego que no ho consideri una polèmica. L'impressió del seu volum del regle XIX és d'una obsessió per lo material. Vei sap pla bé, que Verdaguer fou una figura a la nostra història del regle passat més important que Lacy o el Cor de Falgueres, de Filats de Coto. No és que em solien les seves aportacions. Les crec justes, les agraeixo, crec que ve i el seu grup ha ajudat a escriure punts forts, ha aportat molt a la nostra història. Però el nostre poble és més ampli que els indus.

trials i polítiques, i deixar-ho així tan sol, és una
girada d'esquena als valors més importants
de la nostra gent. Observi que ni tan sol, Gan-
di, ni Fortuny, ni cap dels nostres artistes
hi té part. Una història així no es pot pre-
sentar com "una aproximació a la vida catala-
na del Vuitcent", com Vè ha escrit en el pròleg.

Potser exigeixo de Vè i del seu grup més del que
s'havien proposat. Però ja que té al seu entorn
un grup d'homes que estimen les nostres coses, li
prego, no s'ofegui fent boniques monografies.
No podria intentar copiar tots aquests mo-
viments espirituals i culturals de la nostra
terra? Vè creu que no seria apassionant conèixer
tot lo que els Templers feren en les nostres terres
i lluita de l'Era Mitjana, lo que Poblec i Mont-
serrat pesaven en el judici dels Reis, lo que
Ripoll fou al principi de nostra història, lo
que Arnau de Vilanova tenia de científic?
Fins la figura de Colom, provant que era català
no ens seria sortit d'aquest despreci en
que ens tenen els de fora, acostumat a veure
que nostres prohoms figuren amb nous o sota
soberania estrana?

Pardoni, potser sóc un impertinent.

Seuvent en X^t Antoni Porta